
Grant Arthur Gochin

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA
+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

Vilniaus rajono savivaldybės administracijai
Rinktinės g. 50, 09318 Vilnius
El. p. vrsta@vrsta.lt

Trakų rajono savivaldybės administracijai
Vytauto g. 33, LT-21106 Trakai
El. p. info@trakai.lt

VšĮ Trakų turizmo ir verslo informacijos centrai
Karaimų g. 41, LT-21104 Trakai
El. p. trakaiTIC@trakai.lt

Nr. NEM-002. Data – kvalifikuoto elektroninio parašo laiko žymos data.

PRAŠYMAS PATAISYTI VIEŠUOSIUS TEKSTUS APIE 1941 M. RUGSĖJO 20 D. NEMENČINĖS ŽYDŲ ŽUDYNES

Esu Lietuvos Respublikos pilietis. Teikiu šį prašymą dėl dviejų viešųjų tekstų apie Nemenčinės žydų žudynes:

- A dalis – Vilniaus rajono savivaldybės interneto svetainės puslapis „Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai“, skyrius apie Nemenčinę (<https://vrsta.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309>; žiūrėta 2026-10-15) [Š3];
- B dalis – turizmo portalo „Trakų ir Vilniaus rajonai“ objekto „Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje“ lietuviškas ir angliškasis puslapiai (<https://exploretakraivilnius.lt/lt/pilys-ir-piliavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje>; <https://exploretakraivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine>) [Š4, Š5]. Portalo puslapyje „Apie projektą“ nurodyta, kad projektą įgyvendina Trakų rajono savivaldybė su partneriais – Vilniaus rajono savivaldybe, Trakų turizmo ir verslo informacijos centru (portale – „Trakai tourist center“) ir Trakų istorijos muziejumi.

Šis prašymas yra 2026 m. spalio mėn. koordinuotos prašymų serijos dalis (Nr. NEM-001, NEM-002, NEM-003, NEM-005); kiti numeriai nurodomi tik nuorodai. Kiekvienas prašymas yra savarankiškas: atsakymas į jį nepriklauso nuo kitų serijos prašymų nagrinėjimo, o archyvų neprašoma vertinti viešųjų tekstų pataisymų.

Šis prašymas adresuojamas visoms institucijoms kartu. Prašau kiekvienos institucijos atsakyti dėl jos valdomų tekstų ir sprendimų, prieš atsakant pasikonsultuoti su kitais adresatais, atsakyme nurodyti, su kuo konsultuotasi, o jei kuri nors prašymo dalis nepriklauso jos kompetencijai, – persiųsti ją kompetentingai institucijai ir apie tai mane informuoti. Kiekvienas adresatas atsako tik dėl savo tekstų; nė vieno atsakymas nelaukia kito adresato atsakymo. A dalis skirta Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, kuri valdo savo svetainę. B dalis skirta institucijai, kuri šiuo metu valdo portalo „Trakų ir Vilniaus rajonai“ turinį; prašau kiekvieno B dalies adresato nurodyti, ar jis tą turinį valdo ir kas priima sprendimus dėl jo keitimo.

Įrodymų pagrindas

Jad Vašemo paskelbtame žudynių vietos aprašyme [Š2] rašoma, kad „the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash“ (lietuvių policija surinko Nemenčinės žydus beit midrašo pastate), o miške juos sušaudė „the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come

over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police“ (šiam tikslui iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija). Šis aprašymas parengtas pagal Lietuvos ypatingojo archyvo bylas LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3. Šių bylų originalų nemačiau; jų kopijų prašau atskiru prašymu Nr. NEM-005. Todėl siūlomuose tekstuose šie veiksmai nurodomi kaip Jad Vašemo duomenys.

Vilniaus ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai (A. Bubnys [Š8]). K. Jägerio, vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio (Einsatzkommando 3) vado, raporte šios žudynės įrašytos to būrio padalinio Vilniuje skiltyje: „20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403“ [Š6] (laužtiniuose skliaustuose – originale esančio kartojimo ženklų reikšmė). K. Jägerio raportas patvirtina žudynių datą, užfiksuotą aukų skaičių ir vokiečių operatyvinį priskyrimą (padalinį, kurio skiltyje jos įrašytos), bet šaudžiusiųjų neįvardija; lietuvių darinius įvardija Jad Vašemo aprašymas, parengtas pagal minėtas bylas. Raporte esantis teiginys apie bendradarbiavimą su „lietuvių partizanais“ yra kitos kilties – SS-Ostuf. J. Hamanno mobiliojo būrio akcijų – antraštė ir Nemenčinės įrašui netaikomas.

Žodžius „vietos pagalbinė policija“ siūlau vartoti taip, kaip juos vartoja šaltinis. Galimą vietos pagalbinės policijos tapatybę su lietuvių administracijai pavaldžia Nemenčinės policija nurodo kiti duomenys [Š2, Š7] – tai mano prielaida, o ne šaltinio teiginys; prašau adresatų nurodyti, kokią šios policijos priklausomybę rodo jų pačių šaltiniai. Šaltiniai atskirai nepatvirtina, kad žydus surinkusi lietuvių policija ir žudynių vietoje šaudžiusi vietos pagalbinė policija buvo tas pats darinys; todėl siūlomuose tekstuose jie nurodomi atskirai, kiekvienas šaltinio žodžiais, o vietos pagalbinės policijos priklausomybės klausimas lieka atviras (jį padėtų išspręsti prašymu Nr. NEM-005 prašomos bylos). Liudytojų parodymai [Š7] ir Jad Vašemo cituojami tardymo protokolai [Š2] aprašo ir daugiau veiksmų; kol jie nepatikrinti pagal archyvų dokumentus, siūlomuose tekstuose jie nurodomi tik kaip liudytojų parodymai. Visi įvykiai, datos ir skaičiai pateikti bendroje chronologijoje (priedas).

A dalis. Vilniaus rajono savivaldybės puslapis „Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai“

1 punktas (pagrindinis). *Nenurodyta, kas sušaudė Nemenčinės žydus, ir neįvardyta policijos priklausomybė*

Puslapyje rašoma: „1941 m. rugsėjo 20 d. vietinė policija pranešė žydams, kad jie turi atvykti prie sinagogos pastato Nemenčinėje.“ ir „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“ Tekste nenurodyta, kas aukas sušaudė, o policija vadinama tik „vietine“, nors Jad Vašemas ją vadina lietuvių policija [Š2]. Šis punktas nepriklauso nuo sprendimų dėl 2–4 punktų.

2 punktas. „naciai ir policininkai“

Puslapyje rašoma: „Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuskubėjo Vilniaus link.“ Liudytojų parodymais, žydus šeimomis į kiemą išvarė lietuvių policija, partizanai ir keli vokiečiai, o Y. Gordono parodymais, sargybą sudarė lietuvių policija ir partizanai, keli vokiečiai ir du ginkluoti civiliai lenkai [Š7]; A. Mačkinio (sovietų teismo kaltinamojo) parodymais, jis buvo skubiai iškviestas su ginklu prie sinagogos, o koloną, jo žodžiais, „mes konvojavome“; akcijai vadovavo Nemenčinės policijos viršininkas [Š2]. Liudytojų vadinami „partizanai“ – tai 1941 m. ginkluoti asmenys, ne pokario partizanai. Šie duomenys dar nepatikrinti pagal archyvų dokumentus, todėl siūlau juos nurodyti kaip liudytojų parodymus. Prašau nurodyti, kokią policininkų priklausomybę rodo savivaldybės šaltiniai.

3 punktas. *Sakinys be šaltinio; neaišku, kaip jis dera su kitais skyriaus duomenimis*

Tame pačiame skyriuje rašoma: „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti.“ Šio teiginio šaltinis nenurodytas, ir neaišku, kaip jis dera su kitais to paties skyriaus duomenimis (prie sinagogos atvyko 700 žmonių; nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai; 100 pabėgo) bei su peržiūrėtais šaltiniais, kurie Nemenčinės žydų žudynės nurodo prie Nemenčinės. Prieštaravimo neteigiu: skyrius nenurodo viso Nemenčinės žydų skaičiaus, o teiginys gali kalbėti apie kitą žmonių grupę ar laikotarpį. Prašau nurodyti: (a) teiginio šaltinį; (b) kokiam Nemenčinės žydų skaičiui taikomas žodis

„dauguma“; (c) kada ir kurie žmonės, šaltinio duomenimis, buvo išgabenti į Švenčionėlius; (d) kokie duomenys juos skiria nuo 1941 m. rugsėjo 20 d. prie Nemenčinės nužudytųjų. Jei teiginio pagrįsti negalima, prašau jį išbraukti.

4 punktas. Skyriaus šaltiniai

Prašau nurodyti šaltinius, kuriais remiasi Nemenčinės skyriaus duomenys (700 atvykusiųjų, 100 pabėgusiųjų, 80 metrų ilgio ir 3 metrų pločio duobės, 4–5 valandų trukmė), ir skelbti juos puslapyje.

B dalis. Turizmo portalas „Trakų ir Vilniaus rajonai“

Portalo tekstą užfiksavau 2026-10-15 per to paties portalą adresu mail.exploretrakaivilnius.lt, nes pagrindinis adresas automatinės prieigos nepriėmė. Todėl pirmiausia prašau patvirtinti ir pateikti šiuo metu skelbiamą abiejų puslapių tekstą. 5–7 punktų pakeitimų prašau tik tuo atveju, jei skelbiamas tekstas sutampa su toliau cituojamu. Jei šiuo metu skelbiamame tekste lietuvių dariniai ir jų veiksmai jau įvardyti, atitinkamą prašymą atsiimu. 8 punktas nuo to nepriklauso.

5 punktas (pagrindinis B daliai). „naciai su vietiniais pagalbininkais“

Lietuviškame puslapyje rašoma: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenančią žydų bendruomenę išžudė naciai su vietiniais pagalbininkais.“ Angliškame: „The old Jewish community that lived in Nemenčinė and its surroundings were killed off by Nazis with the assistance of locals.“ Šaltiniai leidžia įvardyti, kas buvo šie „vietiniai pagalbininkai“ ir ką jie darė [Š2]. Šis punktas nepriklauso nuo sprendimų dėl 6–8 punktų.

6 punktas. Paminklo užrašo vertimas ir paaiškinimas

Lietuviškame puslapyje paminklo užrašas pateiktas taip: „Čia 1941 m. rugsėjo 20 dieną hitlerininkai ir jų pagalbininkai nužudė 403 žydus“. Angliškame: „Here in 1941, on the 20th of September, Nazis and their accomplices executed 403 Jewish people“. Lietuviškas žodis „nužudė“ angliškai išverstas „executed“ („įvykdė mirties bausmę“) – tai sušvelnina nusikaltimą. Be to, nė vienoje kalboje nepaaiškinta, kas buvo užrašė minimi „pagalbininkai“. Paminklo užrašo nemačiau; prašau nurodyti, iš kur paimtas portale skelbiamas užrašo tekstas. Anglų kalbos užrašo vertimo pataisymo prašau tik tuo atveju, jei dabartinė užrašo nuotrauka ar patvirtintas užrašo tekstas patvirtins lietuvišką tekstą; prašau juos pateikti, jei turite.

7 punktas. „gyvybės neteko“ / „perished“

Lietuviškame puslapyje rašoma: „Skaičiuojama, jog per tuos metus gyvybės neteko apie 6 milijonai žydų.“ Angliškame: „It is estimated that during that period a total of 6 million Jews perished.“ Žydai buvo nužudyti; žodžiai „gyvybės neteko“ ir „perished“ to nepasako.

8 punktas. Paminklo vieta

Lietuviškame puslapyje nurodytas vienas adresas – „Piliakalnio g., Nemenčinė, Nemenčinės miesto sen., Vilniaus r.“ – nors tekste rašoma: „Trys kilometrai į vakarus nuo Nemenčinės miestelio tarp pušų stovintis marmurinis paminklas“. Prašau paaiškinti, ar šis adresas žymi žudynių vietą, ar senąsias žydų kapines, ir atskirai nurodyti žudynių vietos (paminklo) ir senųjų žydų kapinių vietą ar koordinates, kad lankytojas galėtų rasti žudynių vietą.

Tikslūs pakeitimai

Nr.	Dabartinė formuluotė	Problema	Tikslus naujas tekstas	Prašomas veiksmas	Šaltinis
1a	[Š3]: „1941 m. rugsėjo 20 d. vietinė policija pranešė žydams, kad jie turi atvykti prie sinagogos pastato Nemenčinėje.“	Policijos priklausomybė neįvardyta	Po šio sakinio įterpti: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija.“	Įterpti; nurodyti pakeitimo datą ir nuorodą	Š2

Nr.	Dabartinė formulė	Problema	Tikslus naujas tekstas	Prašomas veiksmas	Šaltinis
1b	[Š3]: „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“	Nenurodyta, kas sušaudė aukas	„Jad Vašemo duomenimis, žudynių vietoje žydus sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai. Žudynės įvykdytos vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio padalinio Vilniuje akcijoje; 3-iojo operatyvinio būrio vado K. Jägerio raporto duomenimis, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai – 403 žmonės.“	Pakeisti	Š2, Š6, Š8
2	[Š3]: „Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuskubėjo Vilniaus link.“	Neįvardyta, kas varė koloną	„Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuvarė Vilniaus link. Liudytojų parodymais, žydus šeimomis į kiemą išvarė lietuvių policija, liudytojų „partizanais“ vadinami 1941 m. ginkluoti asmenys ir keli vokiečiai; A. Mačkinio (sovietų teismo kaltinamojo) parodymais, jis buvo skubiai iškvieistas su ginklu prie sinagogos, o koloną, jo žodžiais, „mes konvojavome“.“	Pakeisti arba nurodyti savivaldybės šaltinius	Š2, Š7
3	[Š3]: „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgubėti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti.“	Šaltinis nenurodytas; neaišku, kaip dera su skyriaus duomenimis	Nurodyti šaltinį, skaičių, kuriam taikoma „dauguma“, išgubėtuosius ir datas; jei pagrįsti negalima – išbraukti	Pateikti 3 punkto (a)–(d) duomenis; jei pagrįsti negalima – išbraukti	Š3, Š6
4	[Š3]: Nemenčinės skyrius be šaltinių	Šaltiniai nenurodyti	Skyriaus pabaigoje pateikti šaltinių sąrašą	Nurodyti ir paskelbti šaltinius	–
5	[Š4]: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenančių žydų bendruomenę išžudė naciai su vietiniais pagalbininkais.“ [Š5]: „The old Jewish community that lived in Nemenčinė and its surroundings were killed off by Nazis with the assistance of locals.“	„Vietiniai pagalbininkai“ neįvardyti	LT: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenusi žydų bendruomenė buvo sunaikinta per Holokaustą. 1941 m. rugsėjo 20 d., vykdamas vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio padalinio Vilniuje akciją, Nemenčinės žydai buvo sušaudyti miške apie 3 km nuo miestelio. Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija, o juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija.“ EN: „The long-established Jewish community of Nemenčinė and its surroundings was destroyed in the Holocaust. On 20 September 1941, in an action of the Vilnius sub-detachment of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD, the Jews of Nemenčinė were shot in the forest about 3 km from the town. According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police and shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police.“	Patvirtinus skelbiamą tekstą – pakeisti abiem kalbomis	Š2, Š6, Š8

Nr.	Dabartinė formulė	Problema	Tikslus naujas tekstas	Prašomas veiksmas	Šaltinis
6	[Š5]: „Nazis and their accomplices executed 403 Jewish people“; [Š4, Š5]: užrašas be paaiškinimo	„executed“ sušvelnina „nužudė“; „pagalbininkai“ nepaaiškinti	EN (jei nuotrauka ar patvirtintas užrašo tekstas patvirtins lietuvišką tekstą): „Here on 20 September 1941 the Hitlerites and their helpers murdered 403 Jews“. Po užrašo abiem kalbomis įterpti – LT: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija, o čia juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija.“ EN: „According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police, and here they were shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police.“	Patvirtinus skelbiamą tekstą – pakeisti ir papildyti; nurodyti užrašo teksto šaltinį ir, jei turite, pateikti užrašo nuotrauką ar patvirtintą tekstą	Š2, Š4
7	[Š4]: „Skaičiuojama, jog per tuos metus gyvybės neteko apie 6 milijonai žydų.“ [Š5]: „It is estimated that during that period a total of 6 million Jews perished.“	Nužudymas pavadintas „gyvybės netekimu“	LT: „Skaičiuojama, kad per tuos metus buvo nužudyta apie 6 milijonus žydų.“ EN: „It is estimated that during that period about 6 million Jews were murdered.“	Patvirtinus skelbiamą tekstą – pakeisti	–
8	[Š4]: „Adresas: Piliakalnio g., Nemenčinė, Nemenčinės miesto sen., Vilniaus r.“	Neaišku, ar adresas žymi žudynių vietą	Atskirai nurodyti žudynių vietos (paminklo) ir senųjų žydų kapinių vietą ar koordinates	Paaiškinti ir papildyti	Š4

Atskaitos tašku laikau Jad Vašemo [Š2] įvardytus darinius ir veiksmus; teksto ilgis ir išsamumas gali skirtis pagal laikmeną, tačiau tekstas, kuriame nebūtų šių darinių ir veiksmų, nebūtų tikslus.

Prašymas

Prašau Vilniaus rajono savivaldybės administraciją puslapyje „Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai“ esančią formulę „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“ pakeisti šiuo tekstu: „Jad Vašemo duomenimis, žudynių vietoje žydus sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai. Žudynės įvykdytos vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio padalinio Vilniuje akcijoje; 3-iojo operatyvinio būrio vado K. Jägerio raporto duomenimis, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai – 403 žmonės.“, po sakinio apie vietinę policiją įterpti sakinį „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija.“ ir išnagrinėti 2–4 punktus. Prašau portalo „Trakų ir Vilniaus rajonai“ turinį valdančią instituciją patvirtinti skelbiamą tekstą, o jei jis sutampa su cituojamu, – įgyvendinti 5–7 punktus, o 8 punktą įgyvendinti bet kuriuo atveju. Prašau nurodyti pakeitimo datą ir pateikti atnaujinto teksto nuorodą. Jeigu siūlomo teksto nepriimate, prašau dėl kiekvienos jo dalies pateikti motyvuotą atsakymą ir nurodyti panaudotus pirminius šaltinius.

Jei siūlomos formulės nepriimate, prašau atsakyme nurodyti: kiekvieno atmesto punkto motyvus; šaltinius, kuriais remiamasi; sprendimą priėmusį asmenį; ir savo alternatyvią formulę, kurioje vis dėlto būtų aiškiai įvardyti šaltiniais pagrįsti lietuvių dariniai ir jų veiksmas. Bendra formulė „naciai ir jų pagalbininkai“ ar „naciai su vietiniais pagalbininkais“ nebūtų atsakymas į šį prašymą, nes šaltiniai leidžia nurodyti tiksliau.

Vien pareigų ėjimas ar vadovavimas struktūrai savaime neįrodo asmeninio dalyvavimo žudynėse; vadovavimo atsakomybė vertintina atskirai, pagal dokumentus apie asmens įgaliojimus tam tikru metu ir vietoje.

Sovietų saugumo ir teismų institucijų surinkti tardymo protokolai ir nuosprendžiai vertintini atsižvelgiant į jų kilmę, surinkimo aplinkybes ir kitus įrodymus; todėl prašau visų bylų dokumentų – klausimų ir atsakymų, parašų ir procesinių dokumentų, – o ne tik ištraukų. (Šių bylų kopijų prašau Lietuvos ypatingojo archyvo atskiru prašymu Nr. NEM-005; šio prašymo adresatų jų neprašau.)

Prašau šį prašymą nagrinėti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir per jo 10 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą, kiek taikoma kiekvienam adresatui. Dokumentų ir informacijos pateikimo dalį (3, 4, 6 ir 8 punktų prašymus nurodyti šaltinius ir vietą bei B dalies prašymą pateikti skelbiamą tekstą ir nurodyti turinio valdytoją) prašau nagrinėti pagal Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 4 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnio 1 dalį; jei dalies duomenų pateikti negalima, prašau, vadovaujantis to įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi, pateikti likusią dalį. Prašau, kaip reikalauja Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalis, sprendime nurodyti jo teisinį ir faktinį pagrindą, motyvus ir apskundimo tvarką, taip pat kiekvienos institucijos sprendimo priėmimą, sprendimo datą ir, jei siūlymai priimami, įgyvendinimo terminą.

Pažymiu teisinių pagrindų ribas. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas įpareigoja pateikti turimus dokumentus ir informaciją; jis neįpareigoja adresato priimti mano siūlomos formuluotės. Sprendimas, ar ir kaip keisti savo interneto puslapių tekstą, priklauso adresato kompetencijai. Šioje dalyje prašau motyvuoto atsakymo pagal adresato kompetenciją ir, jei toks sprendimas yra administracinis sprendimas, – Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytų duomenų.

Prašau atsakyti dėl kiekvieno punkto atskirai, o ne bendru patvirtinimu.

Pridedama: bendra Nemenčinės įvykių chronologija (priedas).

Grant Arthur Gochin

Dokumentas bus pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu.

Priedas. Bendra Nemenčinės įvykių chronologija (vienoda visiems serijos Nr. NEM-001, NEM-002, NEM-003 ir NEM-005 prašymams)

Įrodymų lygiai: (a) veiksmai, įvardyti paskelbtuose tyrimuose ir (arba) Kultūros vertybių registre; (b) liudytojų parodymų duomenys apie konkrečius asmenis, skaičius ir pareigas, dar nepatikrinti pagal archyvų dokumentus; (c) teiginiai, kurių dar negalima priskirti konkrečiam asmeniui ar dariniui. Kur šaltiniai nesutaria, pateikiami visi variantai; jie nederinami ir nevidurkinami. Lietuvių dariniai nurodomi šaltinio žodžiais. Jad Vašemo aprašymas [Š2] remiasi Lietuvos ypatingojo archyvo bylomis, kurių originalų nemačiau; jų kopijų prašoma prašymu Nr. NEM-005.

Data	Vieta	Aukos	Vokiečių daliniai ir įsakymai	Lietuvių dariniai (šaltinio žodžiais) ir įrodymų lygis	Šaltiniai ir prieštaravimai
1941 m. birželio pabaiga – rugsėjo 19 d.	Nemenčinė	Nemenčinės žydai: žymėjimas, priverstinis darbas be atlygio, turto surašymas, smurtas prieš žydus (barzdų skutimas ir rovimas)	Vokiečių kariniai daliniai įžengė į miestelį birželio 24 d.; liepos 11 d. iš Paberžės atvykę vokiečiai priverstė ješivos mokinius sudeginti Toros ritinius ir šventąsias knygas	(b) Liudytojų parodymais: įsteigta lietuvių civilinė administracija ir policija, policijos viršininkas – lietuvis; „lietuvių partizanai“; lietuvių policija kas rytą varė žydus į darbus; knygas deginant vokiečiams talkino Nemenčinės lietuviai; rugpjūčio pabaigoje policija ir partizanai surašė žydų baldus	L. Koniuchovskio užrašyti S. Eynbinder, Y. Gordono ir A. Daytzo parodymai [Š7]
1941 m. rugsėjo 19–20 d.	Prie Vilniaus kelio, apie 3 km nuo Nemenčinės	–	L. Paszkiewicziaus parodymais, kitą rytą apie 9–10 val. „vokiečių kapitonas“ atvyko prie duobės automobiliu	(b) L. Paszkiewicziaus parodymais: Nemenčinės valsčiaus viršaitis Stanisław Rutkowski atvyko su „etniniu lietuviu policininku“; buvo surinkta apie 30 vyrų, juos saugojo apie 10 policininkų; jie buvo nuvaryti kasti duobės. Liudytojų parodymais [Š7], policija ir partizanai naktį išvedė valstiečius ir gyventojus su kastuvais	LYA K-1-58-11487-3 (Jad Vašemo nuoroda), cituojama Jad Vašemo [Š2]; Š7. Prieštaravimas: L. Paszkiewiczius nurodo 1941 m. rugpjūčio pabaigą; neatmestina, kad jo parodymai aprašo kitą akciją
1941 m. rugsėjo 20 d., šeštadienis (5701 m. elulo 28 d.)	Surinkimas beit midrašė Nemenčinėje; kolona Vilniaus keliu apie 3 km; sušaudymas miške (liudytojų vadinamas Kobilka), kur dabar stovi paminklas	K. Jägerio raportas: 403 (128 vyrai, 176 moterys, 99 vaikai). Jad Vašemo puslapyje: „186 women“ (kartu su 128 ir 99 sudaro 413, o ne 403). Liudytojų parodymais: apie 600 [Š7]; 500–600 (L. Paszkiewiczius). Vilniaus r. sav. puslapis: prie sinagogos atvyko 700, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai, 100 pabėgo (šaltiniai nenurodyti)	Vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio (Einsatzkommando 3) padalinys Vilniuje (Teilkommando des EK.3 in Wilna) – raporte žudynės įrašytos šio padalinio skiltyje; raportas šaudžiusiųjų neįvardija; „gestapininkų grupė“ (A. Mačkinis); vokiečiai, atėjęs į beit midrašą su keliais lietuvių policininkais, liepė suimtiesiems atiduoti pinigus ir vertybes [Š7]	(a) Jad Vašemas [Š2]: „the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash“; sušaudė „the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police“. (b) A. Mačkinio (sovietų teismo kaltinamojo) parodymais: jis buvo skubiai iškvieistas su ginklu prie sinagogos; akcijai vadovavo Nemenčinės policijos viršininkas; žudikų grupėje buvo iš Vilniaus atvykusių lietuvių; jo žodžiais, „mes konvojavome“ koloną; „visas konvojus atidengė į juos ugnį“. (b) L. Paszkiewicziaus parodymais (jis įvykius datuoja rugpjūčio pabaiga): ginkluoti lietuvių policininkai prievarta suvarė 500–600 žmonių; policininkai juos grupėmis po 15–20 vedė prie duobės ir šaudė. (b) Liudytojų parodymais [Š7]: lietuvių policija ir partizanai saugojo beit midrašą, kartu su keliais vokiečiais suvarė žydus šeimomis į kiemą ir šaudė į bėgančius; Y. Gordono parodymais, sargybą sudarė lietuvių policija ir partizanai, keli vokiečiai ir du ginkluoti civiliai lenkai; „vokiečiai ir lietuviai“	Š2 (remiasi LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3 – bendras archyvinis pagrindas); Š6; Š7. Prieštaravimai: VLE vieta „Veliučionių dvare“ [Š1] nesutampa su paminklo vieta [Š4] ir kitais šaltiniais; K. Jägerio raporte atskirai įrašyta „22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159“, o Vilniaus r. sav. šią datą ir skaičių priskiria Veliučionių miškui [Š3]; atstumas – apie 3 km [Š2, Š4] ir 2 km [Š3]; laikas – Jad Vašemas: 10 val. išvaryti iš beit midrašo, Š7: 11 val. suvaryti į kiemą; A. Mačkinis nurodo 1941 m. rugpjūtį; Vilniaus r. sav. puslapyje taip pat rašoma, kad „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti“ (šaltinis nenurodytas)

Data	Vieta	Aukos	Vokiečių daliniai ir įsakymai	Lietuvių dariniai (šaltinio žodžiais) ir įrodymų lygis	Šaltiniai ir prieštaravimai
				išvesdavo žmones grupėmis po dešimt. (c) Raportas šios akcijos nepriskiria jokiam lietuvių dariniui	
1941 m. rugsėjo 20–23 d. ir vėliau	Nemenčinės apylinkės; rugsėjo 23 d. – Kobilka	Pabėgę ir vėliau sugauti žydai; liudytojai juos vardija	Vokiečiai dalyvavo gaudant	(b) Liudytojų parodymais: policija, partizanai ir vokiečiai gaudė pabėgusiuosius. (c) Rugsėjo 23 d. sušaudymo vykdytojai šaltinyje nenurodyti	Š7 (vienas šaltinių kompleksas)
1941 m. rugsėjo 20 d. ir vėliau (A. Daytzo parodymais, rugsėjo 25 d. baldai ir drabužiai surinkti bendruomenės namuose)	Nemenčinė	Aukų turtas	Vokietis beit midrašė liepė suimtiesiems atiduoti pinigus ir vertybes	(b) Liudytojų parodymais: geresni drabužiai ir baldai pasidalyti tarp vykdytojų, likusieji parduoti aukcione; policijos ir partizanų vadai apsigyveno geresniuose žydų namuose. A. Mačkinio parodymais, po šaudymo „norintieji“ ėmė grobti nužudytųjų drabužius ir daiktus	Š7; Š2

Šaltiniai. [Š1] VLE, A. Miškinis, „Nemenčinė“, <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/> (žiūrėta 2026-10-15). [Š2] Jad Vašemas, „Murder story of Niemenczyn Jews in the Niemenczyn Area“, <https://collections.yadvashem.org/en/untold-stories/killing-site/15049910> (žiūrėta 2026-10-15; cituojami Antano Mačkinio (1946-04-12) ir Ludwiko Paszkiewicziaus parodymai; nurodyti šaltiniai: LYA K-1-58-29422-3 ir K-1-58-11487-3, kopijos YVA M.45; prie K-1-58-29422-3 nurodytas A. Mačkinis (gim. 1911 m., sovietų teismo kaltinamasis), prie K-1-58-11487-3 – L. Paszkiewiczius (gim. 1888 m., liudytojas sovietų tyrime); pagal bylas nepatikrinta). [Š3] Vilniaus rajono savivaldybė, „Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai“, <https://vrsa.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309> (žiūrėta 2026-10-15). [Š4] Turizmo portalas „Trakų ir Vilniaus rajonai“, „Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje“, <http://exploretrakaivilnius.lt/lt/pilys-ir-piliavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje> (tekstas užfiksuotas 2026-10-15 per to paties portalo adresą <mailto:exploretrakaivilnius.lt>, nes pagrindinis adresas automatinės prieigos nepriėmė). [Š5] To paties portalo anglų kalbos puslapis, <https://exploretrakaivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine> (užfiksuota 2026-10-15 tuo pačiu būdu). [Š6] K. Jäger, „Gesamtaufstellung der im Bereich des EK. 3 bis zum 1. Dez. 1941 durchgeführten Exekutionen“, 1941-12-01, skiltis „Teilkommando des EK.3 in Wilna“, įrašas „20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403“ (laužtiniuose skliaustuose – originale esančio kartojimo ženklų reikšmė); originalas – Rusijos valstybinis karo archyvas (RGVA), f. 500, ap. 1, b. 25; kopija – Jad Vašemo archyvas, O-18/245 (nurodoma Jad Vašemo ištraukos puslapyje; su ja nesutikrinta; ištrauka anglų kalba: <https://www.yadvashem.org/docs/karl-jaeger-report-on-lithuanian-jews-extermination.html>); spausdintas vokiškas tekstas – E. Klee, W. Dreßen, V. Rieß (sud.), „Schöne Zeiten“. *Judenmord aus der Sicht der Täter und Gaffer*, Frankfurt am Main, 1988, p. 52–62. Įrašo tekstas sutikrintas su šio leidimo internetine transkripcija (žiūrėta 2026-10-15). Raportas patvirtina datą, užfiksuotą skaičių ir vokiečių operatyvinį priskyrimą, bet šaudžiusiųjų neįvardija. Raporto teiginys apie bendradarbiavimą su „lietuvių partizanais“ yra kitos skilties (SS-Ostuf. Hamanno mobiliojo būrio akcijų) antraštė ir Nemenčinės įrašui netaikomas. [Š7] L. Koniuchovskio 1946–1948 m. užrašyti S. Eynbinder (gim. Daytsh), Y. Gordono ir A. Daytzo parodymai apie Nemenčinę, paskelbti: <https://blogs.timesofisrael.com/the-slaughter-of-the-jews-in-nemencine/> (2022-12-30; 2026-10-15 nepasiekiamas); D. S. Sandler (sud.), *The Testimonies of 121 Jewish Survivors of the Holocaust in Lithuania, Recorded by Leyb Koniuchowsky* (2020); santrauka su citatomis: <https://grantgochin.substack.com/p/nemencine-september-20-1941-the-accomplices> (žiūrėta 2026-10-15). S. Eynbinder ir A. Daytzas – sesuo ir brolis; Y. Gordonas – atskiras liudytojas. Šiame priede [Š7] citatos ir duomenys paimti iš pareiškėjo santraukos (antrinis šaltinis); L. Koniuchovskio originalų tekstas nepatikrintas. [Š8] A. Bubnys, „Vilniaus ypatingasis būrys ir masinės žydų žudynės Paneriuose (1941–1943 m.)“, *Voruta*, 2019-09-14, <https://www.voruta.lt/vilniaus-ypatingasis-burys-ir-masines-zydu-zudynes-paneriuose-1941-1943-m/> (žiūrėta 2026-10-15): „Daugumą būrio narių sudarė lietuviai, tačiau buvo keletas rusų ir lenkų. YB buvo pavaldus tik vokiečių saugumo policijai ir vykdė jos pareigūnų nurodymus.“ Straipsnyje Nemenčinė neminima.

Grant Arthur Gochin

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA
+1 818-625-6513 | ggochin@gmail.com

Vilnius District Municipality Administration
Rinktinės g. 50, 09318 Vilnius
Email: vrsta@vrsta.lt

Trakai District Municipality Administration
Vytauto g. 33, LT-21106 Trakai
Email: info@trakai.lt

Trakai Tourism and Business Information Centre (public institution)
Karaimų g. 41, LT-21104 Trakai
Email: trakaiTIC@trakai.lt

No. NEM-002. Date – the date of the qualified electronic signature timestamp.

REQUEST TO CORRECT PUBLIC TEXTS ON THE MURDER OF THE JEWS OF NEMENČINĖ ON 20 SEPTEMBER 1941

English control translation. The Lithuanian text is the operative application.

I am a citizen of the Republic of Lithuania. I submit this request concerning two public texts on the murder of the Jews of Nemenčinė:

- Part A – the Vilnius District Municipality website page “Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai” (“Forgotten History: The Jews of Vilnius District”), section on Nemenčinė (<https://vrsta.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309>; accessed 15 October 2026) [S3];
- Part B – the Lithuanian and English pages for the site “Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje” on the tourism portal “Trakai and Vilnius Districts” (<https://exploretrakaivilnius.lt/lt/pilys-ir-piliavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje>; <https://exploretrakaivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine>) [S4, S5]. The portal’s “About the project” page states that the project is implemented by Trakai District Municipality with its partners Vilnius District Municipality, the Trakai Tourism and Business Information Centre (on the portal: “Trakai tourist center”) and the Trakai History Museum.

This request is part of a coordinated series of October 2026 (No. NEM-001, NEM-002, NEM-003, NEM-005); the other numbers are given for reference only. Each request stands on its own: the answer to it does not depend on the examination of the other requests in the series, and the archives are not asked to assess the corrections to public texts.

This request is addressed to all the institutions jointly. I ask each institution to answer for the texts and decisions it controls; to consult the other addressees before replying and state in its reply whom it consulted; and to forward any part outside its competence to the competent institution and inform me. Each addressee answers only for its own texts; no answer waits for another addressee’s answer. Part A is addressed to the Vilnius District Municipality Administration, which controls its own website. Part B is addressed to the institution that currently controls the content of the portal “Trakai and Vilnius Districts”; I ask each Part B addressee to state whether it controls that content and who decides on changes to it.

Evidentiary basis

The killing-site description published by Yad Vashem [S2] states that “the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash”, and that in the forest they were shot by “the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police”. This description was prepared from Lithuanian Special Archives files LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3. I have not seen the originals of these files; I request copies in separate request No. NEM-005. The proposed texts therefore give these acts as Yad Vashem’s data.

The Vilnius Special Squad was subordinate to the German Security Police; most of its members were Lithuanians (A. Bubnys [S8]). The report of K. Jäger, commander of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD, enters this killing under the heading of that unit’s sub-detachment in Vilnius: “20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdinn. 99 [J.-Kind.] 403” [S6] (the bracketed words stand for a ditto mark in the original). The Jäger report supports the date of the killing, the recorded total and the German operational attribution (the sub-detachment under whose heading it is entered), but does not identify who did the shooting; the Lithuanian formations are identified by the Yad Vashem description prepared from the files cited. The report’s statement on cooperation with the “Lithuanian partisans” heads a different list – the actions of SS-Ostuf. J. Hamann’s mobile detachment – and does not apply to the Nemenčinė entry.

I propose to use the words “local auxiliary police” as the source uses them. Other evidence [S2, S7] points to its possible identity with the Nemenčinė police under the Lithuanian administration – this is my assumption, not the source’s statement; I ask the addressees to state what affiliation of this police their own sources show. The sources do not separately establish that the Lithuanian police who assembled the Jews and the local auxiliary police who shot at the killing site were the same formation; the proposed texts therefore name them separately, each in the source’s words, and the affiliation of the local auxiliary police remains an open question (the files requested in request No. NEM-005 would help resolve it). The witness testimonies [S7] and the interrogation records quoted by Yad Vashem [S2] describe further acts; until they are checked against the archival documents, the proposed texts give them only as witness testimony. All events, dates and figures are set out in the common chronology (annex).

Part A. Vilnius District Municipality page “Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai”

Item 1 (principal). The text does not say who shot the Jews of Nemenčinė, and does not state the police’s affiliation

The page states: „1941 m. rugsėjo 20 d. vietinė policija pranešė žydams, kad jie turi atvykti prie sinagogos pastato Nemenčinėje.“ (“On 20 September 1941 the local police told the Jews that they had to come to the synagogue building in Nemenčinė.”) and „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“ (“128 men, 176 women and 99 children were murdered.”). The text does not say who shot the victims, and calls the police only “local”, although Yad Vashem calls it the Lithuanian police [S2]. This item does not depend on the decisions on items 2–4.

Item 2. “naciai ir policininkai” (“the Nazis and policemen”)

The page states: „Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuskubėjo Vilniaus link.“ (“The Jews were lined up in a column, which the Nazis and policemen hurried toward Vilnius.”) According to witness testimony, the Jews were driven into the courtyard in family groups by the Lithuanian police, partisans and a few Germans, and, according to Y. Gordon, the guard was made up of Lithuanian police and partisans, several Germans and two armed Poles in civilian clothing [S7]; according to A. Mačkinis (a defendant at a Soviet trial), he was summoned urgently with his weapons to the synagogue and, in his words, “we escorted” the column; the chief of the Nemenčinė police was in charge of the action [S2]. The “partisans” named by the witnesses were armed men of 1941, not the postwar partisans. These data have not yet been checked against the archival documents, so I propose to state them as witness testimony. Please state what affiliation of the policemen the municipality’s sources show.

Item 3. A sentence without a source; unclear how it fits with the section's other data

The same section states: „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti.“ (“Most of the Jews of Nemenčinė were taken by the Nazis to Švenčionėliai and murdered there.”) No source is given for this statement, and it is unclear how it fits with the other data in the same section (700 people came to the synagogue; 128 men, 176 women and 99 children were murdered; 100 escaped) and with the sources reviewed, which place the murder of the Jews of Nemenčinė near Nemenčinė. I do not claim a contradiction: the section does not give the total number of Jews in Nemenčinė, and the statement may concern another group of people or another period. Please state: (a) the source of the statement; (b) the number of Nemenčinė Jews to which the word “most” applies; (c) when, and which, people were taken to Švenčionėliai according to that source; (d) what data distinguish them from those murdered near Nemenčinė on 20 September 1941. If the statement cannot be substantiated, please delete it.

Item 4. Sources of the section

Please state the sources of the data in the Nemenčinė section (700 who came, 100 who escaped, pits 80 meters long and 3 meters wide, a duration of 4–5 hours) and publish them on the page.

Part B. Tourism portal “Trakai and Vilnius Districts”

I captured the portal text on 15 October 2026 through the same portal's address mail.exploretrakaivilnius.lt, because the main address refused automated access. I therefore first ask you to confirm and provide the text currently published on both pages. I request the changes in items 5–7 only if the published text matches the text quoted below. If the text currently published already names the Lithuanian formations and their acts, I withdraw the corresponding request. Item 8 does not depend on this.

Item 5 (principal for Part B). “naciai su vietiniais pagalbininkais” (“the Nazis with local helpers”)

The Lithuanian page states: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenančią žydų bendruomenę išžudė naciai su vietiniais pagalbininkais.“ The English page states: “The old Jewish community that lived in Nemenčinė and its surroundings were killed off by Nazis with the assistance of locals.” The sources allow these “local helpers” and their acts to be identified [S2]. This item does not depend on the decisions on items 6–8.

Item 6. Translation of the memorial inscription and explanation

The Lithuanian page gives the memorial inscription as: „Čia 1941 m. rugsėjo 20 dieną hitlerininkai ir jų pagalbininkai nužudė 403 žydus“. The English page gives: “Here in 1941, on the 20th of September, Nazis and their accomplices executed 403 Jewish people”. The Lithuanian word „nužudė“ (“murdered”) is rendered in English as “executed”, which softens the crime. In neither language is it explained who the “helpers” named in the inscription were. I have not seen the memorial inscription; please state where the inscription text published on the portal was taken from. I request the correction of the English rendering only if a current photograph or the approved text of the inscription confirms the Lithuanian text; please provide them if you hold them.

Item 7. “gyvybės neteko” / “perished”

The Lithuanian page states: „Skaičiuojama, jog per tuos metus gyvybės neteko apie 6 milijonai žydų.“ The English page states: “It is estimated that during that period a total of 6 million Jews perished.” The Jews were murdered; the words „gyvybės neteko“ (“lost their lives”) and “perished” do not say so.

Item 8. Location of the memorial

The Lithuanian page gives a single address – „Piliakalnio g., Nemenčinė, Nemenčinės miesto sen., Vilniaus r.“ – although the text states: „Trys kilometrai į vakarus nuo Nemenčinės miestelio tarp pušų stovintis marmurinis paminklas“ (“the marble memorial standing among the pines three kilometres west of

Nemenčinė”). Please explain whether this address marks the killing site or the old Jewish cemetery, and give the location or coordinates of the killing site (the memorial) and of the old Jewish cemetery separately, so that a visitor can find the killing site.

Exact changes

No.	Current wording	Problem	Exact new text	Action requested	Source
1a	[S3]: „1941 m. rugsėjo 20 d. vietinė policija pranešė žydams, kad jie turi atvykti prie sinagogos pastato Nemenčinėje.“	The police’s affiliation is not stated	Insert after this sentence: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midrašė surinko lietuvių policija.“ (“According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police.”)	Insert; state the date of change and the URL	S2
1b	[S3]: „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“	The text does not say who shot the victims	„Jad Vašemo duomenimis, žudynių vietoje žydus sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai. Žudynės įvykdytos vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio padalinio Vilniuje akcijoje; 3-iojo operatyvinio būrio vado K. Jägerio raporto duomenimis, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai – 403 žmonės.“ (“According to Yad Vashem, at the killing site the Jews were shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police. According to A. Bubnys, the Special Squad was subordinate to the German Security Police; most of its members were Lithuanians. The killing was carried out in an action of the Vilnius sub-detachment of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD; according to the report of the commander of Einsatzkommando 3, K. Jäger, 128 men, 176 women and 99 children were murdered – 403 people.”)	Replace	S2, S6, S8
2	[S3]: „Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuskubėjo Vilniaus link.“	It is not stated who drove the column	„Žydai buvo išrikiuoti į koloną, kurią naciai ir policininkai nuvarė Vilniaus link. Liudytojų parodymais, žydus šeimomis į kiemą išvarė lietuvių policija, liudytojų „partizanais“ vadinami 1941 m. ginkluoti asmenys ir keli vokiečiai; A. Mačkinio (sovietų teismo kaltinamojo) parodymais, jis buvo skubiai iškviestas su ginklu prie sinagogos, o koloną, jo žodžiais, „mes konvojavome“.“ (“The Jews were lined up in a column, which the Nazis and policemen drove toward Vilnius. According to witness testimony, the Jews were driven into the courtyard in family groups by the Lithuanian police, by armed men of 1941 whom the witnesses call ‘partisans’, and by a few Germans; according to A. Mačkinis (a defendant at a Soviet trial), he was summoned urgently with his weapons to the synagogue and, in his words, “we escorted” the column.”)	Replace, or state the municipality’s sources	S2, S7
3	[S3]: „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir nužudyti.“	No source given; unclear how it fits with the section’s data	State the source, the number to which “most” applies, the people taken and the dates; if it cannot be substantiated – delete	Provide the data in item 3 (a)–(d); if it cannot be substantiated – delete	S3, S6

No.	Current wording	Problem	Exact new text	Action requested	Source
4	[S3]: Nemenčinė section without sources	No sources given	Add a list of sources at the end of the section	State and publish the sources	–
5	[S4]: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenančių žydų bendruomenę išžudė naciai su vietiniais pagalbininkais.“ [S5]: “The old Jewish community that lived in Nemenčinė and its surroundings were killed off by Nazis with the assistance of locals.”	The “local helpers” are not identified	LT: „Nuo seno Nemenčinėje ir jos apylinkėse gyvenusi žydų bendruomenė buvo sunaikinta per Holokaustą. 1941 m. rugsėjo 20 d., vykdamas vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio padalinio Vilniuje akciją, Nemenčinės žydai buvo sušaudyti miške apie 3 km nuo miestelio. Jad Vašemo duomenimis, žydus beid midrašė surinko lietuvių policija, o juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija.“ EN: “The long-established Jewish community of Nemenčinė and its surroundings was destroyed in the Holocaust. On 20 September 1941, in an action of the Vilnius sub-detachment of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD, the Jews of Nemenčinė were shot in the forest about 3 km from the town. According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police and shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police.”	Once the published text is confirmed – change in both languages	S2, S6, S8
6	[S5]: “Nazis and their accomplices executed 403 Jewish people”; [S4, S5]: inscription without explanation	“executed” softens „nužudė“; the “helpers” are not explained	EN (if a photograph or the approved text of the inscription confirms the Lithuanian text): “Here on 20 September 1941 the Hitlerites and their helpers murdered 403 Jews”. After the inscription, insert in both languages – LT: „Jad Vašemo duomenimis, žydus beid midrašė surinko lietuvių policija, o čia juos sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija.“ EN: “According to Yad Vashem, the Jews were assembled in the beit midrash by the Lithuanian police, and here they were shot by the Lithuanian Special Squad, which had come from Vilnius, and by the local auxiliary police.”	Once the published text is confirmed – change and supplement; state the source of the inscription text and, if you hold them, provide a photograph or the approved text of the inscription	S2, S4
7	[S4]: „Skaičiuojama, jog per tuos metus gyvybės neteko apie 6 milijonai žydų.“ [S5]: “It is estimated that during that period a total of 6 million Jews perished.”	Murder described as “loss of life”	LT: „Skaičiuojama, kad per tuos metus buvo nužudyta apie 6 milijonus žydų.“ EN: “It is estimated that during that period about 6 million Jews were murdered.”	Once the published text is confirmed – change	–
8	[S4]: „Adresas: Piliakalnio g., Nemenčinė, Nemenčinės miesto sen., Vilniaus r.“	Unclear whether the address marks the killing site	Give the location or coordinates of the killing site (memorial) and of the old Jewish cemetery separately	Explain and supplement	S4

I take as the reference the formations and acts named by Yad Vashem [S2]; the length and detail of a text may differ by medium, but a text omitting those formations and acts would not be accurate.

Request

I ask the Vilnius District Municipality Administration to replace the exact wording „Buvo nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai.“ on the page “Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai” with: „Jad Vašemo duomenimis, žudynių vietoje žydus sušaudė iš Vilniaus atvykęs lietuvių Ypatingasis būrys ir vietos pagalbinė policija. A. Bubnio duomenimis, Ypatingasis būrys buvo pavaldus vokiečių saugumo policijai; dauguma jo narių buvo lietuviai. Žudynės įvykdytos vokiečių saugumo policijos ir SD 3-iojo operatyvinio būrio

padalinio Vilniuje akcijoje; 3-iojo operatyvinio būrio vado K. Jägerio raporto duomenimis, nužudyti 128 vyrai, 176 moterys ir 99 vaikai – 403 žmonės.“, to insert after the sentence on the local police the sentence „Jad Vašemo duomenimis, žydus beit midraše surinko lietuvių policija.“, and to examine items 2–4. I ask the institution that controls the content of the portal “Trakai and Vilnius Districts” to confirm the published text, to implement items 5–7 if it matches the text quoted, and to implement item 8 in any event. Provide the implementation date and the updated URL. If you decline, answer each element with reasons and the underlying primary records.

If you do not accept the proposed wording, please state in your reply: the reasons for each item rejected; the sources relied upon; the person who made the decision; and your own alternative wording, which still names explicitly the Lithuanian formations and acts established by the sources. The general formula “the Nazis and their helpers” or “the Nazis with local helpers” would not answer this request, because the sources allow greater precision.

Holding an office or commanding a formation does not by itself prove personal participation in the killings; command responsibility is assessed separately, on documents showing the person’s authority at the relevant time and place.

Interrogation records and judgments produced by the Soviet security and judicial bodies must be assessed in light of their provenance, the circumstances in which they were taken and the other evidence; I therefore ask for the full case documents – questions and answers, signatures and procedural documents – not extracts only. (I request copies of these files from the Lithuanian Special Archives in separate request No. NEM-005; I do not request them from the addressees of this request.)

Please examine this request under the procedure established by the Law of the Republic of Lithuania on Public Administration and within the period set by Article 10(4) of that Law, insofar as it applies to each addressee. Please examine the part requesting documents and information (the requests in items 3, 4, 6 and 8 to state the sources and the location, and the request in Part B to provide the published text and identify the controller of the content) under Article 2(1)(1), Article 4(1) and Article 13(1) of the Law of the Republic of Lithuania on the Right to Obtain Information and on the Re-use of Data; if part of the data cannot be provided, please provide the remainder under Article 14(3) of that Law. Please state in the decision, as Article 10(5) of the Law on Public Administration requires, its legal and factual basis, the reasons and the appeal procedure, as well as each institution’s decision-maker, the date of the decision and, if the proposals are accepted, the implementation deadline.

I note the limits of these legal bases. The Law on the Right to Obtain Information and on the Re-use of Data obliges the provision of existing documents and information; it does not oblige the addressee to adopt my proposed wording. Whether and how to change the text of its web pages is within the addressee’s competence. For that part I ask for a reasoned answer within the addressee’s competence and, if the decision is an administrative decision, the particulars listed in Article 10(5) of the Law on Public Administration.

Please answer each item separately, not by a general acknowledgment.

Attached: common chronology of the Nemenčinė events (annex).

Grant Arthur Gochin

To be signed with a qualified electronic signature.

Annex. Common chronology of the Nemenčinė events (identical for applications NEM-001, NEM-002, NEM-003 and NEM-005 of the series)

Evidence levels: (a) acts named in published research and/or the Register of Cultural Property; (b) witness-testimony data on particular persons, numbers and duties not yet checked against the archival documents; (c) statements that cannot yet be assigned to a specific person or formation. Where sources disagree, all variants are given; they are not harmonized or averaged. Lithuanian formations are given in the source's own words. The Yad Vashem description [S2] rests on Lithuanian Special Archives files whose originals I have not seen; copies are requested in request No. NEM-005.

Date	Site	Victims	German units and orders	Lithuanian formations (source wording) and evidence level	Sources and conflicts
Late June – 19 September 1941	Nemenčinė	Jews of Nemenčinė: marking, unpaid forced labor, inventory of property, violence against Jews (beards shaved and torn out)	German military units entered the town on 24 June; on 11 July Germans arriving from Paberžė forced yeshiva students to burn the Torah scrolls and sacred books	(b) According to witness testimony: a Lithuanian civilian administration and police force were established, the police chief was Lithuanian; “Lithuanian partisans”; every morning the Lithuanian police drove Jews to labor; Lithuanians in Nemenčinė helped the Germans burn the books; at the end of August police and partisans inventoried Jewish furniture	Testimonies of S. Eynbinder, Y. Gordon and A. Daytz recorded by L. Koniuchowsky [S7]
19–20 September 1941	Beside the Vilnius road, about 3 km from Nemenčinė	–	According to L. Paszkiewicz, the next morning at about 9 or 10 AM “a German captain” came to the pit by car	(b) According to L. Paszkiewicz: the headman of the Nemenčinė commune, Stanisław Rutkowski, came with “an ethnic Lithuanian policeman”; some 30 men were assembled under guard by about 10 policemen; they were driven to dig the pit. According to witness testimony [S7], police and partisans took peasants and residents from their homes at night, each with a shovel	LYA K-1-58-11487-3 (Yad Vashem’s reference), quoted by Yad Vashem [S2]; S7. Conflict: Paszkiewicz gives late August 1941; it cannot be excluded that his account describes another action
Saturday, 20 September 1941 (28 Elul 5701)	Assembly in the beit midrash in Nemenčinė; column along the Vilnius road for about 3 km; shooting in the forest (called Kobilka by the witnesses), where the memorial now stands	Jäger report: 403 (128 men, 176 women, 99 children). Yad Vashem page: “186 women” (with 128 and 99 this totals 413, not 403). Witness testimony: about 600 [S7]; 500–600 (Paszkiewicz). Vilnius district municipality page: 700 came to the synagogue, 128 men, 176 women and 99 children were murdered, 100 escaped (no sources given)	Sub-detachment of Einsatzkommando 3 of the German Security Police and SD in Vilnius (Teilkommando des EK.3 in Wilna) – the report enters the killing under this sub-detachment’s heading; the report does not identify who did the shooting; “a group of Gestapo men” (A. Mačkinis); a German who entered the beit midrash with several Lithuanian policemen ordered the prisoners to surrender money and valuables [S7]	(a) Yad Vashem [S2]: “the Lithuanian police assembled the Jews of Niemenczyn in the building of the beth midrash”; shot by “the Lithuanian Special Squad (Ypatingasis Būrys), which had come over from Vilnius for this purpose, and ... the local auxiliary police”. (b) According to A. Mačkinis (a defendant at a Soviet trial): he was summoned urgently with his weapons to the synagogue; the chief of the Nemenčinė police was in charge; the killing squad included Lithuanians who had come from Vilnius; in his words, “we escorted” the column; “the whole escort opened fire on them”. (b) According to L. Paszkiewicz (who dates the events to late August): the armed Lithuanian policemen forcibly drove 500–600 people; the policemen took them to the pit in batches of fifteen to twenty and shot them. (b) According to witness testimony [S7]: Lithuanian police and partisans guarded the beit midrash, drove the Jews into the courtyard in family groups (with a few Germans) and fired on those who fled; according to Y. Gordon, the guard was made up of Lithuanian police and partisans, several Germans and two	S2 (based on LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3 – a shared archival basis); S6; S7. Conflicts: the VLE place “Veliučionių dvare” [S1] does not match the memorial site [S4] or the other sources; the Jäger report enters “22.9.41 Novo-Wilejka ... 1 159” separately, and the Vilnius district municipality assigns that date and figure to the Veliučionys forest [S3]; distance – about 3 km [S2, S4] and 2 km [S3]; time – Yad Vashem: driven out of the beit midrash at 10 AM, S7: driven into the courtyard at 11:00 a.m.; Mačkinis gives August 1941; the Vilnius district municipality page also states „Dauguma Nemenčinės žydų nacių išgabenti į Švenčionėlius, ten ir

Date	Site	Victims	German units and orders	Lithuanian formations (source wording) and evidence level	Sources and conflicts
				armed Poles in civilian clothing; “Germans and Lithuanians removed people in groups of ten”. (c) The report assigns this action to no Lithuanian formation	nužudyti (“Most of the Jews of Nemenčinė were taken by the Nazis to Švenčionėliai and murdered there”; no source given)
20–23 September 1941 and later	Around Nemenčinė; 23 September – Kobilka	Jews who escaped and were later caught; the witnesses name them	Germans took part in the hunt	(b) According to witness testimony: police, partisans and Germans hunted those who escaped. (c) The source does not identify who carried out the shooting of 23 September	S7 (a single body of sources)
20 September 1941 and later (according to A. Daytz, the furniture and clothing were assembled at the community center on 25 September)	Nemenčinė	Victims’ property	A German in the beit midrash ordered the prisoners to surrender money and valuables	(b) According to witness testimony: the better clothing and furniture were divided among the perpetrators, the rest sold at auction; police and partisan leaders moved into the better Jewish houses. According to A. Mačkinis, after the shooting “those who wanted” began to loot the clothes and belongings of the murdered	S7; S2

Sources. [S1] VLE, A. Miškinis, “Nemenčinė”, <https://www.vle.lt/straipsnis/nemencine/> (accessed 15 Oct 2026). [S2] Yad Vashem, “Murder story of Niemenczyn Jews in the Niemenczyn Area”, <https://collections.yadvashem.org/en/untold-stories/killing-site/15049910> (accessed 15 Oct 2026; quotes the testimonies of Antanas Mačkinis (12 Apr 1946) and Ludwik Paszkiewicz; sources cited: LYA K-1-58-29422-3 and K-1-58-11487-3, copies YVA M.45; beside K-1-58-29422-3 the page names A. Mačkinis (born 1911, a defendant at a Soviet trial), beside K-1-58-11487-3 L. Paszkiewicz (born 1888, a witness at a Soviet investigation); not checked against the files). [S3] Vilnius District Municipality, “Pamiršta istorija: Vilniaus rajono žydai”, <https://vrsta.lt/gyventojams/pamirsta-istorija-vilniaus-rajono-zydai/1309> (accessed 15 Oct 2026). [S4] Tourism portal “Trakai and Vilnius Districts”, “Žydų žudynių vieta ir kapas Nemenčinėje”, <https://exploretrakaivilnius.lt/lt/pilys-ir-pilavietes/zydu-zudyniu-vieta-ir-kapas-nemencineje> (text captured on 15 Oct 2026 through the same portal’s address mail.exploretrakaivilnius.lt, because the main address refused automated access). [S5] The same portal’s English page, <https://exploretrakaivilnius.lt/en/manors-and-parks/the-site-and-grave-of-mass-massacre-of-jews-in-nemencine> (captured on 15 Oct 2026 the same way). [S6] K. Jäger, “Gesamtaufstellung der im Bereich des EK. 3 bis zum 1. Dez. 1941 durchgeführten Exekutionen”, 1 Dec 1941, heading “Teilkommando des EK.3 in Wilna”, entry “20.9.41 Nemencing 128 Juden, 176 Jüdin. 99 [J.-Kind.] 403” (the bracketed words stand for a ditto mark in the original); original – Russian State Military Archive (RGVA), f. 500, op. 1, d. 25; copy – Yad Vashem Archives, O-18/245 (as cited on Yad Vashem’s extract page; not checked against it; English extract: <https://www.yadvashem.org/docs/karl-jaeger-report-on-lithuanian-jews-extermination.html>); printed German text – E. Klee, W. Dreßen, V. Rieß (eds.), “Schöne Zeiten”. Judenmord aus der Sicht der Täter und Gaffer, Frankfurt am Main, 1988, pp. 52–62. The wording of the entry was checked against an online transcription of that edition (accessed 15 Oct 2026). The report supports the date, the recorded total and the German operational attribution, but does not identify who did the shooting. The report’s statement on cooperation with the “Lithuanian partisans” heads a different list (the actions of SS-Ostuf. Hamann’s mobile detachment) and does not apply to the Nemenčinė entry. [S7] Testimonies of S. Eynbinder (née Daytsh), Y. Gordon and A. Daytz on Nemenčinė, recorded by L. Koniuchowsky in 1946–1948, published at <https://blogs.timesofisrael.com/the-slaughter-of-the-jews-in-nemencine/> (30 Dec 2022; unreachable on 15 Oct 2026); D. S. Sandler (comp.), *The Testimonies of 121 Jewish Survivors of the Holocaust in Lithuania, Recorded by Leyb Koniuchowsky* (2020); summary with quotations: <https://grantgochin.substack.com/p/nemencine-september-20-1941-the-accomplices> (accessed 15 Oct 2026). S. Eynbinder and A. Daytz were sister and brother; Y. Gordon was a separate witness. The [S7] quotations and data in this annex are taken from the applicant’s summary (a secondary source); Koniuchowsky’s original text has not been checked. [S8] A. Bubnys, “Vilniaus ypatingasis būrys ir masinės žydų žudynės Paneriuose (1941–1943 m.)”, *Voruta*, 14 Sep 2019, <https://www.voruta.lt/vilniaus-ypatingasis-buryis-ir-masines-zydu-zudynes-paneriuose-1941-1943-m/> (accessed 15 Oct 2026): „Daugumą būrio narių sudarė lietuviai, tačiau buvo keletas rusų ir lenkų. YB buvo pavaldus tik vokiečių saugumo policijai ir vykdė jos pareigūnų nurodymus.“ (“Most of the squad’s members were Lithuanians, but there were a few Russians and Poles. The squad was subordinate only to the German Security Police and carried out its officers’ instructions.”) The article does not mention Nemenčinė.

This document is signed with eSGN

To check its signatures, open this PDF using Adobe Acrobat Reader.
For more information, visit the Adobe Acrobat’s Learn & Support section.

Signature Types

- Signed by a natural person
- Signed by a natural person with a registered profession
- Signed by a legal person or registered organisation

Levels of Electronic Signature

- Simple Electronic Signature
- Advanced Electronic Signature
- Qualified Electronic Signature

G. Gochin

Los Angeles, 15 October 2026
eIDAS Qualified Electronic Signature

